

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT UN IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

Per referirse á nostre benivolgut amich, lo sabí escriptor y arqueolech Ilm. Sr. Dr. Mossen Antoni M.ª Alcover, plens de satisfacció copiém del *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana* lo següent:

«UNA CARTA PARTICULAR

DEL RDM. BISBE DE PERPINYA
MGR. CARSLADE DU PONT (1)

Eveché de Perpignan.—Perpignan, le
30 Setembre 1900.

Mossen Antoni Alcover, Vicari General
del Bisbat de Mallorca.

Estimadíssim Senyor:

He rebut la vostra carta y ademés
les tres toms de Rondayes Mallorqui-
nes. La carta me va tocar al mitg dels

(1) Va ser dirigida fa un parell de mesos á nostre bon amich y Vice-president de la Societat D. Antoni M.ª Alcover Pre. y havem demanat ab insistencia permis per publicar-la, convinsuts de que á tots aquells qui la llegirán ha de causar la mateixa impressió fonda y consoladora que en nosaltres va produir l'alt exemple d'un amor tant vivament sentit per la patria y per la llengua catalanes. De quants testimonis se puguen may presentar de que encara per mercé de Deu es terra tota de Catalunya la del Rosselló, y de lo arrelades y sanes que hi viuen les antigues tradicions, cap de tan expressiu y simpàtic com el d'aquest Bisbe, qui per mes de identificarse ab el poble qu'ha de regir, no hi troba altre remey que ferse catalá d'esperit y obrir de bat á bat les portes del cor á una llengua y á una afecció de patria que no son les seues, ni tan sols les oficials de la encontrada que governa, pero si les populars y les que les ànimes feelment rosselloneses estimen encara y anyoren.

No pot sorprende emperó aquesta abnegació á qui de abans tingués ja alguna noticia personal del Rdm. Carslade du Pont. Per nosaltres era aquest un dels noms verament respectables desde que ara farà dos anys, tengué nostra Societat l'honra de rebre la visita y poder fer, com aquell qui diu, els honors de la casa al nombrós aplech de membres de la *Société Archéologique du Gers* que vingué á Mallorca á fer uns quants dies d'escursió. El Secretari de la dita Societat, Mr. Alfonso Branet, qui 'ls dirigia, nos parlá tot d'una de lo que s'era interessat per aquest viatge el seu President, y del desitx y de la ilusió que li feya el poderlo emprendre, y de la recansa ab que hi havia hagut de renunciar de pronte y perllongarlo fins Deu sap quant. El seu President, y ànima de la Societat, era llavors aquest mateix senyor Carslade du Pont, á les hores simple canonge de la Seu de Auch, y el motiu de no poder acompanyar els seus consocios el que aquells metexos dies era estat propo-

Sants Exercicis y per aixó no hi hé pogut contestar aviat. Pero no he dexat de sentir molt plaher á llegirla, no tan solament ab causa dels obsequis que vosté me va fer en ella, que de los entusiastes aprecis que contén sobre els monuments del styl románich que vosté ha visitat en el curs de son viatge en la meva diócesis de Perpinyá.

Ell s'en falta ab tot que hájan vist totes les iglesies senyalades del nostre vessant Pirineu. Es estat massa breu vostre viatge. Habet deixat á visitar monuments de primer ordre, com son les iglesies de San Martí de Canigó, (1) de San Andreu de Sureda, de Nostra Senyora de Serriabona, de San Genis de les Fonts, del monestir del Camp (2) y moltes altres massa llargues á anumerar.

La iglesia románique del antiquíssim monastir de San Martí de Canigó, que sia per part derrotada, mereixeria ser encomanada als arqueolechs per ser un de los més antichs exemplars de l'art románich catalá. Jo crech ser ella al menos del sigle X. Los enormes capitells de les naus y los de la crypta, les escultures d'ells, donen noticia del mateix sigle X. Me dol que vosté no la haja visitada perque tinch jo lo projet, si Deu ho vol, de restaurarla.

Es mester que vosté retorni al Rosselló, y allavors seré jo companyi vostre. Anirem tots dos á pelegrinar cap als santuaris antichs, prenint retratos d'ells, preguntant á llurs pedres sagrades, testimonis dels segles passats, que nos vulguen donar recorts dels avis. Es-

sat per Bisbe de Perpinyá. Be tinguem ocasió llavors, passejant per aquí, de enraonar d'ell mes llargament y de conéxer l'estimació y l'alt concepte en que 'l tenien sos companys de Societat com home de cor franch y generós y de aficions decidides als estudis històrichs y arqueològichs, y be es venguda á demostrar l'exactitut y la justícia d'aquest concepte la carta de que parlávem su-are, sens que importi per confirmarlo anar á retreure la publicació *Archives historiques de la Gascogne* que va fundar ja l'any 1883, ni la llarga llista de treballs d'investigació y de arqueologia que té impresos en totes les revistes de la Gascunya, sa terra nativa.

Deu lo beneesca y li deix du á terme aquesta restauració que te en projecte del vell monestir de San Martí de Canigó, per gloria seua y honra de la terra.

(1) Nostre Vice-President no la visitá perque li digueren á Vich y á Puigcerdá persones inteses que tot era un claper, y que no hi veuria res.

(2) D'aquests monuments ningú n'hi doná cap nova á nostre amich; no es es trany que no los visitás.

parvos á primavera del any próxim per fer aqueix romiatje.

Ja coneixia vostre aplech de ronda y es mallorquiens. Mossen Roca havia de prestar mi el seu exemplar. He llegit ab molt gust aqueixes historietes místicas, pagesives, aqueix contes populars, rellíquies de les literatures de l'Edat mitja. La llengua catalana los dona una bellesa particular y carinyosa. Tinch jo un amich, en Bladé, que va formar un aplech en set toms de rondayes vascones, germanes de les mallorquiens. Tenen poch mes ó menos la mateixa trama, la mateixa moral, la mateixa conclusió. L'obra d'en Bladé ha de ser premiada per l'Institut de París.

No sé gayre parlar ni escriure catalá. So com el profeta Jeremies. *A a a Domine, ecce nescio loqui* (1). Suplich vos que no considerat les faltes gramaticals, però be los sentiments expressats. Estimo Catalunya com á patria que Deu me va donar el dia del meu sacre episcopal. Estimo la llengua catalana com á llengua dels meus fills catalans y dels meus germans d'Espanya y de Mallorca. Si no l'he jo mamada ab la llet de la meva mare, ara la puch jo beure á la regalada, beuré fins á embriagarme dins les obres de D. Joaquim Rubió y Ors, de D. Cinto Verdager y de D. Antoni Alcover.

Ab Deu siau, estimadíssim senyor. Pregau á Deu y á nostra Senyora per lo pecador qui firma esta carta

† Jules Bisbe de Perpinya »

Els diaris castellans contra l'integritat d'Espanya

(De *La Correspondencia Militar* del 11 de maig de 1900.)

«Medida que se impone

Los lamentables sucesos ocurridos en Cataluña con motivo del viaje del Sr. ministro de la Gobernación; las manifestaciones de las masas incultas frente al Sr. Dato; las audacias del traidor alcalde de Reus, miserable sepa-

(1) Aludeix á lo que conta Jeremies, cap. I, 47, que com Deu li digué que l'havia escullit per profeta entre les gents, contestá: *A, a, a, Senyor Deu, vet aquí que no sè parlar, perque som un nin*. Y Deu replicá: *No digues qu'ets un nin, perque tu anirás allá ont t'enviaré y parlarás tot lo que te manaré*.

ratista, y, por ultimo; las barricadas que, después de muchos años de paz y de fingida concordia, se levantaron ayer en las afueras de Barcelona produciendo luchas sangrientas en las calles, todo esto y otros sucesos vergonzosos que refiere la prensa, bastan y sobran para que el Gobierno se decida inmediatamente con alientos de gigante y con la firme crueldad del cirujano que corta un brazo para salvar un cuerpo, á declarar el estado de guerra en la región catalana á fin de concluir de una vez con los cobardes, traidores y miserables que atentan con brutalidad de salvajes contra la unidad de la Patria.

Es necesario poner en pie de guerra un Ejército en Cataluña á expensas de los catalanes; urge acabar de una vez con aquellos enemigos de Espanya que nos odian tanto ó más que los manbises nos odiaban; se impone que gobiernen de una vez las bayonetas, los fusiles y las espadas, único remedio para matar el separatismo en Barcelona; porque si no lo matamos, nos matarán; si no acabamos con los traidores, acabarán los traidores con la Patria, y no es ciertamente dudosa la elección en este tenebroso dilema.

A triunfar ó á perecer.

El Gobierno no tiene otra solución que la que le aconsejamos. Con el apoyo del Ejército la victoria es fácil; por lo tanto no deben estar ociosas las bayonetas ni perezosa la mano para firmar el decreto declarando el estado de guerra en Cataluña.

Siga el Gobierno español el sano ejemplo de los Gobiernos ingleses en Irlanda. En esta isla había ocho millones de enemigos de la Patria británica hace algunos años; hoy esos ocho millones han quedado reducidos á ocho mil partidarios que pronto desaparecerán, evitándose así grandes peligros Inglaterra, que una vez conciliada su campaña de exterminio, concederá libertades á los irlandeses; antes no, porque los esclavos endiosados son un constante peligro para la tranquilidad pública.

Cataluña es hoy la Irlanda española. Ya sabe el Gobierno cómo ha de proceder para salvar la madre Patria.»

ENSENYANSAS

Pels que 's creuen que la misió del fabricant se reduceix á guanyar diners y á tenir aptitut pera 'l negoci, y la del obrer á lluytar ab el fabricant pera ob-

2
 tenir cada vegada majors ventatjas; iquina lliçó la de las vagas del Ter!

Perque ara haurán vist els fabricants, ben clarament, que la posició social que ocupan, els imposa debers a complir, que molts d'ells han despreciat y tingut per inútils.

Son pochels els fabricants que tenen perfecta conciencia dels debers que la seva posició social els imposa; son pochels els que 's fan càrrech de que hi ha una pila d' obrers que l' observan y amidan la seva capacitat; la seva moralitat y 'l seu cinisme; son mols els que 's creuen que treballant y atesorant or, ja han complert tots els seus debers, envers ells mateixos y sa familia, sense recordarse de que 'ls seus fills y la seva familia y la seva fàbrica, están situadas en un lloch ó altre de la terra, que tot té patria y que 'ls flagells d' aquesta y l' ordre y 'l govern de la patria, no son may indiferents á cap dels seus habitants, molt menos als que ocupan una posició social elevada, als que tenen interessos á defensar.

Y consideracions semblants podrian ferse els obrers, perque tot está relacionat y lligat, y la bona administració y l' ordre y 'l bon govern deixan sentir els seus bons efectes sobre les classes més pobres, las que tenen pochels medis de fortuna. Aixís veyém que 'ls articles de primera necessitat son més baratos en els pobles ben organitzats que en els mal governats, y que 'ls jornals, al revés, son més pagats en els pobles que van al cap del progrés, que no en els que van á la cua. Es interés, donchs, de tots, de pobres y de ríchs, de fabricants y de obrers, que la nostra patria vagi creixent y sia ven governada, y per aixó, necessita en primer terme l' esfors de tots y 'l concurs de tots.

Y aixó, qu' en termes generals es una veritat innegable, s' ha demostrat aquets dias ab motiu del conflicte obrer del Ter. Tant l' Associació de fabricants, com la d' obrers, han tingut de posar en mans de l' autoritat governativa el plet que 'ls dividia. Aquesta autoritat, de vegadas será justa, però d' altres no ho será; tindrà perjudicis per uns ó altres, ó lo qu' es encara pitjor, tindrà interés en enfondir las diferencias que separan als fabricants dels obrers. Y aquesta autoritat que té aquesta influencia tan gran sobre un dels problemes més graves que tenim á Catalunya, vé imposada als uns y als altres perqué Catalunya no té govern propi, no té autonomia, ni las sevas ideas política y económica con las del Estat espanyol, ni té cap representació veritat en el Govern d' aquet Estat ni directa ni indirectament, es responsable de rés de lo que fassi.

N' hi ha prou ab la lectura dels diaris madrilenys, pera compendre que l' interés de tots els governs, ab el de la burocracia, está en mantenir dividits als catalans, en que 'ls odís de classe continúin, perque saben bé que l' dia que caygui la vena dels seus ulls á mols catalans, el dia que aquets s' uneixin, aquell dia será l' últim que exerciran poder els que avuy l' usurpan.

Vegin els senyors fabricants y els obrers, si 'ls conve que Catalunya tinga Govern propi, especialment els primers que en aquestas lluytas que desde

Madrid els hi proporcionan, hi poden perdre lo que tenen.

¡Deu fassi que s' aprofiti la lliçó!

(De La Veu de Catalunya).

QUARESMALS

PENSAMENTS RROMANÇATS «KEMPIS»

La passió de mica en mica va arrelant dintre ton cor; com més tardis á arrencarla te l' haurá lligat més fort.

Mentre 't sapia greu patir y dels mals vullas fugir que Deu t' envia, hontsevulla qu' anirás tribulació hi trovarás pena y desditxa.

Peró si per amor d' Ell qualsevol mal ó flagell joyós acceptas, pensa qu' ets del tot felís puig que tens lo Paradís aci á la terra.

Com lo ferro en la fornal, l' home de la tentació n' ix provat; de lo que val y pot, ella dona rahó.

Obehint als superiors may del mon no t' errarás; però quan manar voldrás pots patir grossos errors; donchs posa en creure tot zel no tenint de manà anhel.

P.

ESCCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge dia 24, San Agapito.—Dilluns, 25, ANUNCIACIÓ DE NOSTRA SENYORA.—Dimars, 26, San Castulo.—Dimecres, 27, San Ruperto.—Dijous, 28, San Sixto III.—Divendres, 29, LOS DOLORS DE NOSTRA SENYORA.—Dissapte 30, San Joan Climaco.

NOTICIES

AL SENYOR GOVERNADOR

¿HIDALGUA CASTELLANA?...

La premsa diaria de la localitat se congratula d'haver rebut un B. L. M. del senyor Governador civil de la provincia senyor Melero.

Nosaltres per fortuna ó per desgracia no podém dir altre tant. Aquesta preterissió no ens ha tret la gana de menjar, puig certes faltes de cortesia fereixen més al que les comet que al que les reb. Perxó no recularém en les nostres aspiracions dintre de la llei, y fent un paréntesis respecte de la omisió de que 'ns ocupém, doném per suposats los bons desitjos qu' animen al senyor Melero pera l' encertat govern de la provincia, en lo qual coincideix ab nosaltres encar que catalanistas, puig que ni per un moment volem pensar siga portat per un prejudici cego contra les nobles aspiracions dels que senten, parlen y obren com á bons catalans amants dels avensos y dignitat de sa terra.

Malgrat aquesta omisió, si 'l senyor Melero 's proposa corretgir la immoralitat, los vicis y la corrupció dels pobles confiats á son mando, en nosaltres trobará un adicte en tots los terrenos menos en lo polítich.

Demá festa de la Anunciació de Nostre Senyora tindrà lloch en lo Col·legi de San Lluís solemne funció dedicada á tan August Misteri pels alumnes de dit establiment d' ensenyansa que constituheixen la Congregació titulada de l' Anunciata.

La festa tindrà dos parts: la religiosa mati y tarde ab Comunió, Missa solemne y Trissagi ab Exposició de S. D. M. y per la nit la vetllada literaria que comensará á les sis.

Ab aquest objecte s' han repartit invitacions particulars, en forma de quadern, ahont consten los pormenors de les funcions.

Durant la mestralada del dimars s' esgallaren molts abres de les planes del terme de Santa Bárbara.

Lo nou Jutje d' instrucció d' aquest partit, D. Enrich Roig Barreros ha pres possessió de son carrech.

Li desitjem bona estada entre nosaltres.

De retorn de Roma ha arribat á Madrid nostre estimat amic y paysá l' eminent escultor senyor Querol.

Ha sigut nombrat Metje higienista de Tortosa nostre particular amic D. Joan Alemany.

Lo felicitem.

Després de llarga malaltia, ha mort á Alicánt la fervorosa religiosa Rda. M. de San Eugenio, del Convent de Jesus y Maria d' aquella ciutat.

A sa volguda familia, y molt en particular á sos germans Reverent Mossen Bonaventura Pallarés, D. Ferrán y donya Assuncion els acompanyém en la pena que deuben haver experimentat per perdua tan sensible y desitjem que 'l Senyor hagi premiat en una corona de gloria las virtuts de la finada que 'n la flor de sa juvenesa se va consagrar á Deu seguint generosament los impulsos de sa santa vocació á la vida religiosa.—A. C. S.

Lo dia 30 del corrent, dissapte de Passió, escomensará á la Casa de San Joseph de Roquetes, una tanda d' exercicis pera seglars qu'acabarà lo dissapte Sant pel mati.

Lo dimecres se celebraren Misses solemnes en sufragi de l' ánima de la virtuosa senyora donya Maria de la Cinta Zaragoza, mare de nostres estimats amichs D. Joseph y D. Gerardo Vergés.

Ab tal motiu foren mollissimes les persones qu' assistiren á la Iglesia de nostra senyora del Roser.

En l' exprés del dilluns passá per la estació de aquesta ciutat, en direcció á Tarragona, lo nou Governador de la Provincia D. Francesch G. Melero Ximeno, de quin carrech ha pres ja possessió.

Lo dia de San Joseph per la tarde mori de repent al Ermitori de Mitj-cami una dona de 35 anys d' edat, qu' havia anat á passar lo dia en aquell pintoresch santuari.

D. L. H. P.

Ha ascendit á Capità, pertencient al cos d' inválits, nostre estimat amic D. Evaristo Domingo, germá de nostre volgut company D. Manel, Director del *Diario de Tortosa*.

Rebi tan brau com pundonorós militar nostra més coral enhorabona.

Lo dijous pel mati se casaren nostre volgut amic D. Damiá Raga y l' agraciada senyoreta donya Maria de la Cinta Noé y Pino.

Desitjem als nous esposos tota mena de prosperitats y alegrias en son nou estat.

Lo dimecres per la tarde se barallaren dos subjectes, en la cantonada del carrer Ample, devant del *Café de les set portes*. Un dels combatents resultá ferit d' un cop de pedra; l' altre fou conduhit al cuartelillo de casa la ciutat.

La «Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca», ha organitzat un meeting de propaganda que tindrà lloch avuy en la població de Vilallonga del Camp.

Per las noticias que tenim, promet véures molt animat aquest nou aplech catalanista, degut al entusiasme dels fills d' aquella comarca á favor de la nostra causa.

Avant sempre.

Avuy se efectuará un dinar á Granollers, en obsequi al ferm catalaniste don J. Maspons y Camarasa, en celebració del procés de que fou victima per la publicació d' un article á *La Veu del Vallés*.

Fa ja temps que devia efectuar-se aquest dinar; però circunstancias anormals de caracter general y local ho havian destorbat.

Nosaltres ens associem de tot cor á la festa que's dona avuy á la capital del Vallés en honor del senyor Maspons, desitjanli vida llerga pera defensar, tal com éll ho sab fer, los furs de nostra volguda terra catalana.

Ahir fou sacramentat lo jove Lluís Roselló, fill de nostre estimat amic D. Tomás.

Deu fassi que desapareixi la gravetat del mal, pera tornar la tranquil·litat á sa atribulada familia.

GENT DE LA TERRA

ENDRESSA.

Purs dictats de montanyesos, encara us estich sentint, brollant dels cors com la flayre surt dels cors dels romanins.

Encara us sento, y com ara, us sentiré tot morint y m' aydaréu á fer dolsa ma volada al paradís.

Jo us he d' escoltar, veus puras, com us escoltava nin, jo he de lograr qu' us escoltin ciutadans pobres y ríchs.

Vull que en la vella pagesa trobin sancer lo esperit qu' animá un jorn nostres avis y ha d' animar nostres fills.

Vull que del jovent no planyin consumció y funets neguit; vull que hi vejan sanch de Patria, sanch calenta hivern y estiu.

Vull que sentin las paraulas dels qui captan pa y abrich; vull qu' esmentin la fortuna del treball may envilit.

Vull qu' escollin lo llenguatge del rioler esdevenir; vull que 'l sentin, y floresca l' esperansa dins del pit.

Vull que vejan Catalunya, vull que pugan dir que viu, vull que arrelhi la certesa de que may ha de morir.

I

LOS JAYOS

«Poch á poch me fuig la vida poch á poch la mort s' acosta; veniu fills y gent de casa prop la llar á fer rodona,

Hem resat lo sant rosari, hem ofert los pares nostres; profitém lo clap de vetlla, profitém la bella estona.

Los tions creman depressa, arruendadas son las llosas; gent d' escon se quedi en vaga; que d' un cap al altre s' omplia.

Dalt en dalt tenim un cel que sol clar y plujas dona: dalt de tot un Deu més gran que milers de sas grans obras.

Mantinguéu la fe dels avis: caminan en negra fosca, l' home cau de timba en timba y al abisme etern redola.

Devant nostre lo foch crema, foch qu' escalfa y jamay colra: nostres ulls prop seu relluhen y rellú la ánima nostra.

Cada flama ara 'ns desperta un recort dins la memoria: flamejant recort de Pátria, atrayent recort de glorias.

Per la nostra independencia, á cam-ras y dintre pobles, nostres pares se bateren contra gent conquistadoras.

No 's perdé 'l exemple: vingué França, fou traydora, y... qui al Bruch no va trobarse l' endemá s' trobá á Girona.

Devant nostre lo foch crema: sas guspiras nos recordan las virtuts de nostres pares qu' al casal donaren honra.

Malas veus aquí no 's sentin, no 's retraguin malas obras: que cap front dega ajupirse sota 'l pes de la vergonya

Devant nostre lo foch crema: en sa cendra blanca y flonja las historias y rondallas se mantenen xardorosas.

Remenanlla, prest ne surten, viroladas papallonas que 'l bressol de las flors deixan y folgant en l' ayre volan.

D' aquests llabis n' heu apresas: quan mon cos sia á la fossa, no jequiu qu' ellas se perdin: ¡pobra Pátria, si ellas moren!

Morirá la llar ab ellas, ab la llar las costums bonas, y, perdudas una y altras, vindrá un séquit qu' esborrona.

Mes... ¿per qué axis contristarnos? Perdonéu: m' ánima 's torba; s' es fet tart; lo bleix me falta... ¡Sant repós, de Déu ets ombra!»

Joaquim Riera y Bertant.

(Continuará)

Els tres galans de la Cinta

Vetaquí que una vegada eran tres galans enamorats d' una noya guapa com un sol que 's deya Cinta y era filla de mestre Sorrut. L' un dels galans se deya Riudor y era amo de una gran hisenda; l' altre 's deya Jan, era barquer y 's guanyava la vida passant á la gent d' una banda á l' altra de riu; l' últim se deya Miquel y 's llogava á las casas de pagés pel segar y pel batre y per la verema, vivint de lo poch que guanyava ab el seu treball.

La filla de mestre Sorrut, está clar, com que, llevat de la seva camisa apedassada, no posseía casi res, no podía mostrarse gayre esquerpa ni desdenyosa. Però, de totas maneras, deixava de banda las riquezas den Riudor y donava la prefera en la seva estimació al bonatxás den Jan, porque 'l veyá fort y ferm com una torra. Sempre dintre la barca, entre l' aygua y el cel, semblava que se li hagués encomanat l' ayre seriós de la Natura. Además se deya que era cassador furtiu, lo que li valia gran consideració.

El protegit de mestre sorrut era en Riudor. Com que l' home no era gayre tendre de natural, solia dir á la seva filla:

—Tingas compte en no fer bestiesas. Si may t' atrapo festejant ab en Jan, soch capás d' empaytarvos á tots dos á escopetadas.

Després, tot formal deya á tall de bon pare de familia.

—El meu pensament es que siguis hisendada, que puguis menjar pá blanch y beure vi y dormir sota un bon teulat. Ja 'n tens prou ab en divuyt anys de viure en aquesta barracota y de patir fam y fret. Y á mi ¿veus? també 'm vindria com l' anell al dit el puguerme aixoplugar á casa teva, sense haverme de guanyar la vida picant grava, puguent veure 'l mon sinó desde darrera las ulleras ab reixat. Si no ho fas per tú, ho farás per mí de casarte ab en Riudor. Però, de totas maneras, t' ii casarás.

—La Cinta encaranse ab son pare, li deya ben resolta:

—¿Sou vos ó soch jo qui s' ha de casar? Soch jo ¿eh? Donchs dieu á n' en Riudor qu' es massa vell per mí, que no el vuy per home. ¡ Ves! quaranta anys repicats...

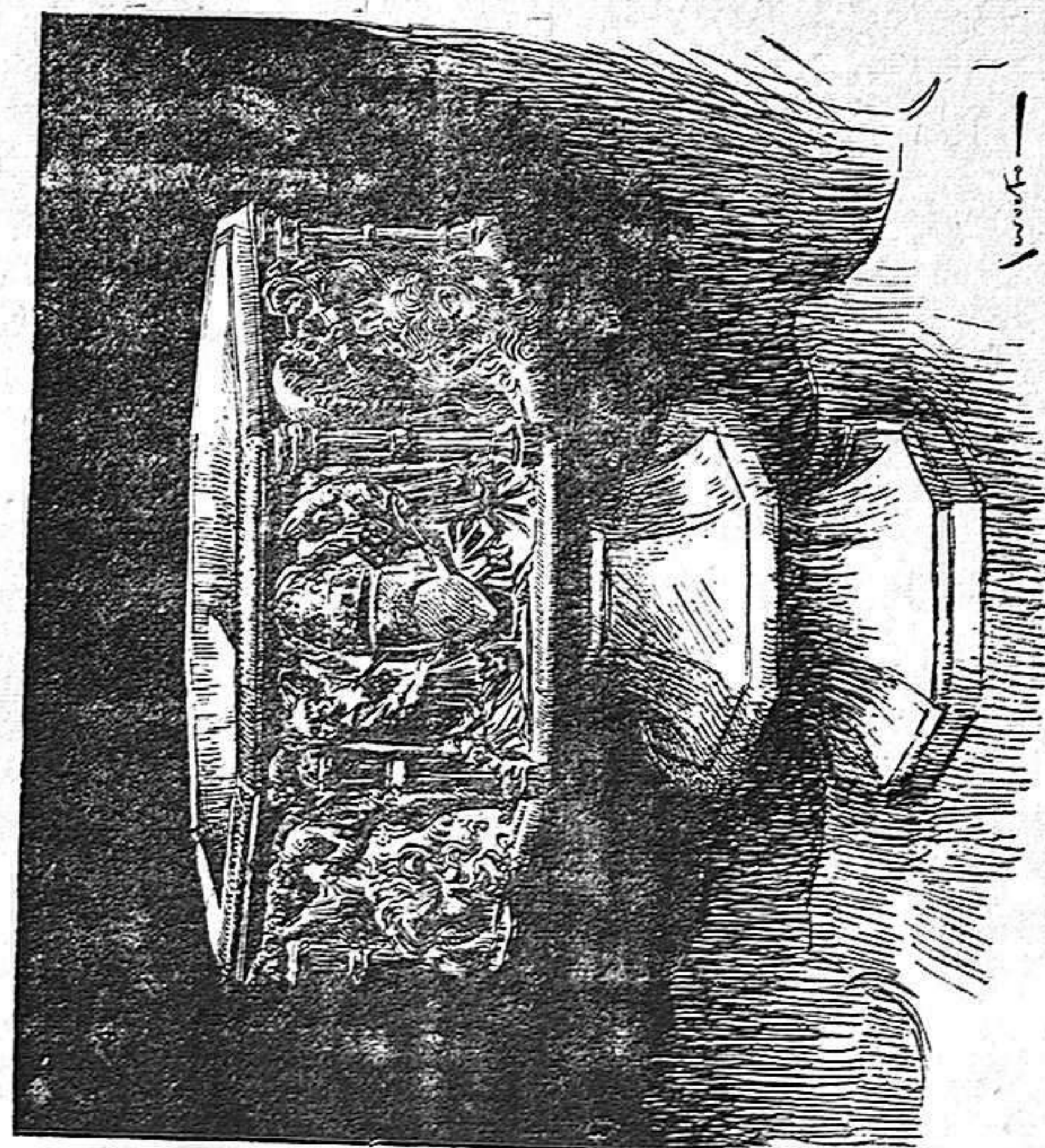
Mestre Sorrut aixecava 'ls punys closos amenassant á la seva filla, però la xicota arrencava á corre... y vinam al darrera!

En Riudor enviava com á presents per la mossa, moltas joyas falsas que comprava per las firas, mocadors vi-

SEU DE TORTOSA — TRONA DE LA EPÍSTOLA

EN cada una de les dos columnes que hi ha entre 'l presbiteri y 'l chor de la Seu de Tortosa, s' hi destaca una trona de pedra que per sas feligranes esculptóriques mereix l'atenció del artiste de gust mes refinat.

Les dos tenen habilidosos baixos relleus representant les figures dels sabis Doctors y Evangelistes que mes han omplert de gloria les páginas de la Iglesia.

SEU DE TORTOSA — PILA BAPTISMAL

rolats y sedosos, y altrás futesas d' aquestas que agradan á las donas. Mestre Sorrut sen marvellava.

—¡Quan jo t' ho dich qu' en Riudor es el galán que 't convé! Creume, noya: aprofitat.

Peró en Jan també duya els seus presents: peixos frescos, cassa morta de tot just, que oferia á la noya, mentres convidava á veure al pare. Y el pare acceptava, puig no tenia la costum de refusar may res, encara que, ab tot no cambiava de manera de pensar.

L' únich que no oferia may cap present de valúa, era en Miquelet. Aixó sí; de rams de flors, pera la Cinta no 'n mancavan cap dematí á la porta de la barraca. La noya, al llevarse y véurelas, s' hi arronsava d' espatlla. ¡Com que aquell galán ni era rich, com el primer, ni fort com el segon!

Un dia, al poble, mestre Sorrut va pronunciar aquets mots:

—Es cosa feta: d' aquí vuyt dias la meva filla 's casa ab en Riudor y será hisendada.

Tothom va parlar de la cosa y en Miquelet y en Jan sen varen enterar.

Aquella mateixa tarde, en Riudor, mentres girava ab el seu carret per una reconada del camí del poble, va ser saludat per una escopetada que va deixar-lo mort. Totnom va creurer que la malifeta era obra den Jan.

Y en Jan va ser agafat y dut á la presó de la vila.

Ell prou ho va negar, però no va convèncer á ningú de la seva ignoscencia.

Mentres se 'l enduyan, la Cinta, obrintse pas entre la gent, s' hi va acostar y li va dir:

—Tú si que m' estimas que has matat per mí. Si 't salvas seré teva.

En Jan, enrossegat pels gendarmes, no va tenir temps de respondre.

Llavoras l' únich que va quedar pera estimar á la Cinta va ser en Miquelet. Però si be la noya 'l refusava més que may, ell no 's desencoratjava y tornava á véurela y á demanarli 'l seu amor.

—Vaja, no m' amoinis — li deya ella: —estimo al home que ha matat per mí y haig de ser seva ó de ningú.

Sentint aixó, en Miquelet devegadas reya per sota 'l nas. Més la xicota, pensant en l' homicida, ni menos se n' adonava.

Un matí, al cap de tres mesos, se va sapiguer que en Jan havia sigut condemnat á mort. La Cinta va plorar de desesperació y de rabia y mestre Sorrut va brandar el cap tot dient.

—Es llástima, perque de totes maneres era un galán bordegás. Si hagués sortit de la presó fins li hauria donat la noya.

Peró vetaquí que en Miquelet, sense dir una paraula, va posarse la roba de las festas y sen va anar cap á la vila.

Y vuyt dias més tart, á entrada de fosch, la Cinteta va veure compareixe á n' en Jan.

—¡Com! ¿has pogut salvarte? ¿De quina manera t' ho has arregat pera fugir?

—No he pas fugit... M' han deixat anar perque en Miquelet va compareixe á dir que l' agafessin perque era ell qui havia mort á n' en Riudor.

—¿En Miquelet dius?... Y donchs ¿com tens vergonya pera presentarte? Es á n' en Miquelet á qui estimo. ¡Ell si qu' es home, que ha arribat á matar der mí?

Y la Cinta va empenyer á n' en Jan cap á fora, empaytantlo á cops de pedra.

Després, veyent á mestre Sorrut que sortia de la barraca, li va dir:

—¿No deyan que 'l dia que 'ns trobesiu plegats ens fariam els comptes á escopetadas? Donchs ja podeu comensar á tirarli á n' aquet gran cobart... No va pas ser ell qui va fer la tussa á n' en Riudor; va ser Miquelet.

—Donchs digas que 'l gran bordegás es en Miquelet... Còntam la cosa, noya. Per empaytarlo á escopetadas es massa lluny en Jan...

Y vetaquí que 'l segon galán de la Cinta va anarsen per amunt enllá... y que á n' en Miquelet varen enviarlo á presiri... y que, de tres galans que la xicota tenia, se va quedar sense cap.

Maurici Montegut.

CURIOSITATS

LA PRIMAVERA

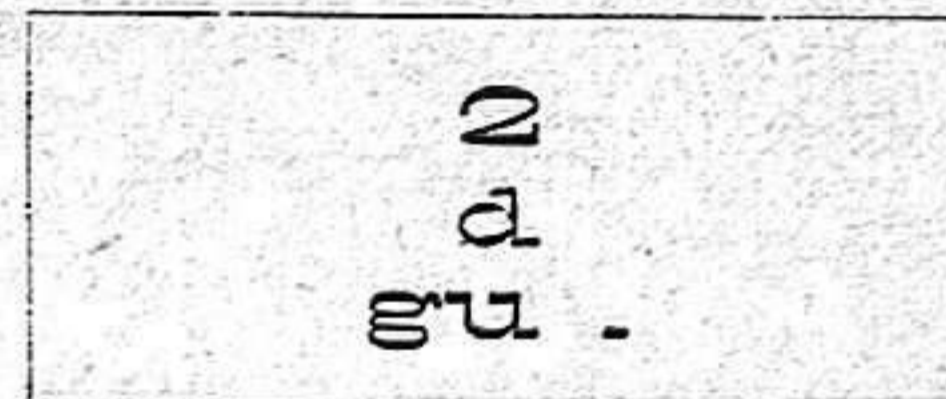
A Europa dura 92 dias 21 hora y 14 minuts. Comensa lo 20 de Marc á las 8 y 22 ninuts del mati.

Segons lo poble si es plujosa hi haurá poch blat; si es calorosa se cullirá fruyta en abundó pero poch gustosa; en lo cas d' esser freda indica que la cullita será tardana. Si resulta humida se cullirá ben poch.

Si resulta una Primavera de gran humitat hi haurá bona Tardó pero si es de sequedat l' Hivern será plujós.

PASSA-TEMPS

JEROGLIFICH COMPRIMIT

***

COMBINACIÓ

Buscar lo nom d' un animal que consti de quatre silabes y combinarles de modo que resulten cinch sustantius.

***

INTRINGULIS

A E A

Ab aquestas tres vocals y tres consonants, formar lo nom d' un carrer de Tortosa.

***

CONVERSA

—¿Qu' hem contes, Quim, de Carme Casanova?

—Que 's fora.

—¿Ahont?

—A la capital que tu mateix has nombrat.

Les solucions al número próxim.

***

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

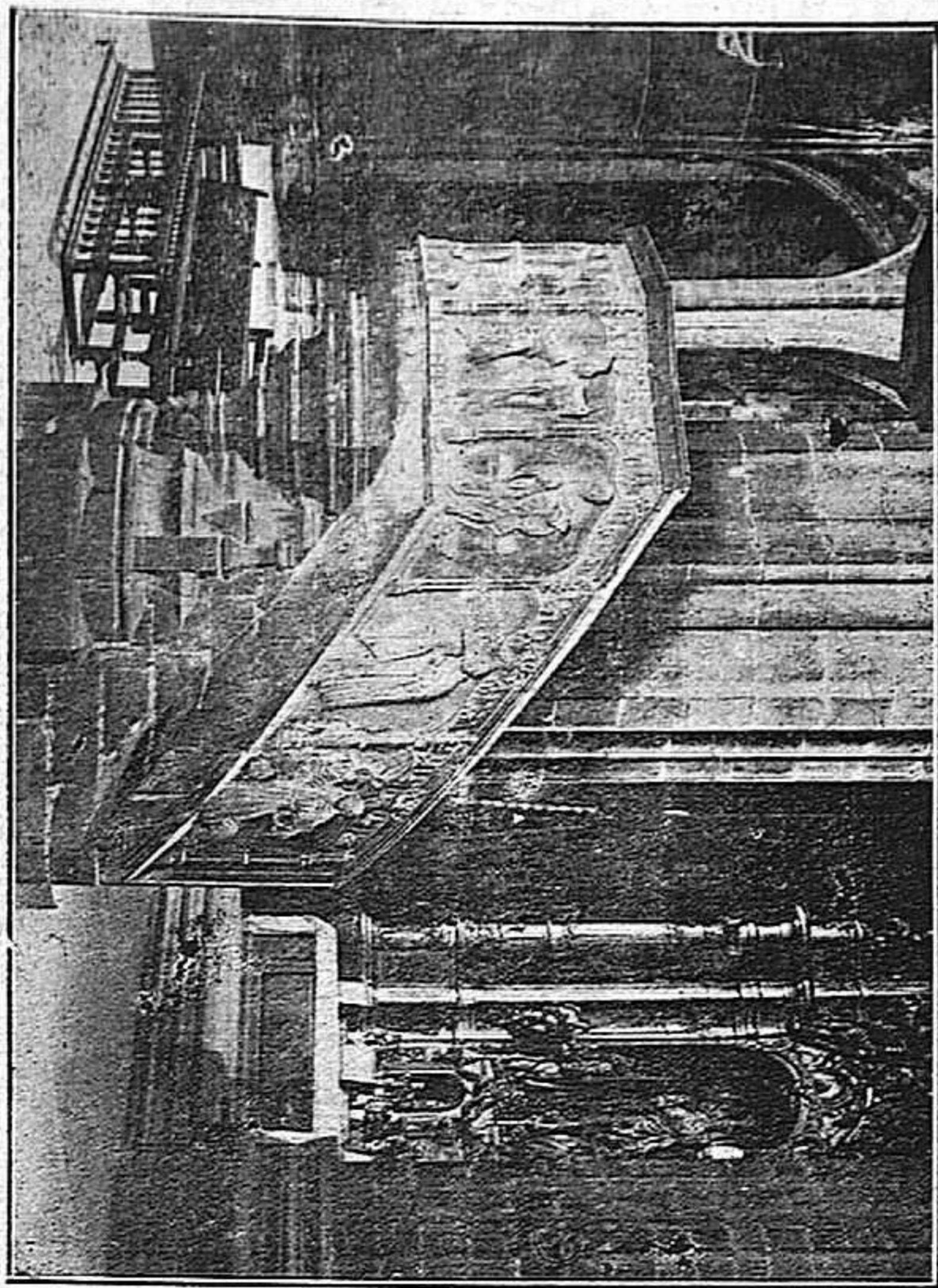
Al jeroqlifich comprimit: *Deu sobre tot.*

A la charada rápida: *Camilo.*

A la tarjeta: *Ramón Campoamor y Campossorio.*

Manel Toga Munt.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.

SEU DE TORTOSA — PILA BAPTISMAL

ENTRANT a la Seu per sa fatxada principal en la primera capella que 's troba á ma dreta hi ha la pila baptismal qu' un jorn fou soridor d' aigua en los jardins del castell de Peníscola, allavors residència del anti-Papa Benedicte XIII, conegut vulgarment per Papa-Luna.

La tassa ó pica, que serveix de dipòsit, es de pedra oolítica de Girona y conté baixos relleus d' una labor molt fina, representant los armès papals y la lutxa d' aquell cisma que tan memorable ha fet lo nom de Benedicte XIII, á quina generosa donació debém aquesta prehnada joya d' estil gòtic florit.

Lo peu sobre 'l que descansa aquesta pica, encara que de intenció gòtica, es molt mes modern y de gust gens delicat.